

مشاوره تحصیلی هیوا

تخصصی ترین سایت مشاوره کشور

مشاوره تخصصی ثبت نام مدارس ، برنامه ریزی درسی و آمادگی
برای امتحانات مدارس

برای ورود به صفحه مشاوره مدارس کلیک کنید

برای ورود به صفحه نمونه سوالات امتحانی کلیک کنید

تماس با مشاور تحصیلی مدارس

۹۰۹۹۰۷۱۷۸۹

تماس از تلفن ثابت

درس پنجم فصل اول : زندگی بر اساس اندیشه

پاسخ فعالیت های درس پنجم

اندیشه ص ۳۹

در رفتار و گفتار سقراط بیندیشید و به سؤال های زیر پاسخ دهید:

۱- چرا سقراط وظیفه خود می دانست که درباره مسائل اساسی زندگی با مردم صحبت کند؟ آیا مردم از او چنین درخواستی کرده بودند؟

خیر مردم چنین درخواستی از سقراط نکرده بودند اما سقراط می گفت این رسالتی است که خداوند با ندهای غیبی و در رؤیاها برعهده من نهاده است .

۲- سقراط، این وظیفه خود را با چه روشی انجام می داد؟

سقراط، روش بحث ثابته داشت. مفهومی از مفاهیم را که در زندگی ما اهمیت حیاتی دارد، برمی گزید و درباره اش پرسشی می کرد .

در روش سقراط ، وقتی کسی داوطلب پاسخ سوال سقراط می شد، سقراط با توجه به پاسخ او، سؤال دیگری طرح می کرد به طوری که مخاطب و پاسخ دهنده را به حقیقت می رساند و آنچه را که حق بود، از زبان پاسخ دهنده به دست می آورد. این روش گفت وگو و پرسشی و پاسخ که سقراط به کار می گرفت، به تدریج به « روش سقراطی» شهرت یافت. سقراط می گفت من همچون یک ماما عمل می کنم. همان طور که ماما به خانم باردار کمک می کند تا فرزندش را به دنیا آورد، من نیز در گفت وگو با دیگران کمک می کنم که خودشان حقیقت را بیان کنند .

۳- مخالفان اصلی سقراط چه کسانی بودند؟ جوانان و بزرگسالان

۴- باتوجه به آنچه تا اینجا درباره سقراط بیان شد، آیا می توان برخی از اصول فکری سقراط را به دست آورد؟ درباره فضیلت و ثروت، عقل و جهل و... ؟

آری . توجه سقراط به بحث از یکسو، فضیلت نشان می دهد که به عقیده وی نباید جسم و مال و ثروت را بر کمال نفس خود ترجیح داد و اینکه ثروت، فضیلت نمی آورد، بلکه از فضیلت است که ثروت و هرچه که برای فرد و جامعه سودمند است، به دست می آید.

از سوی دیگر سقراط با تقسیم جهل به دو بخش ساده و مرکب ، سوفسطائیان را در زمره کسانی می داند که گرفتار جهل مرکب شده اند . در این نوع از جهل، انسان اموری را نمی داند و نسبت به نادانی خویش نیز نادان است؛ بنابراین نمی داند که نمی داند . به عقیده سقراط چنین کسی در پی کسب دانایی هم نیست.

اما نوع دیگری از جهل وجود دارد و آن جهل بسیط است . البته بسیاری از دانشمندان چیزهای فراوانی می دانند، اما از آنجا که عظمت جهان را درک کرده اند و دانش خود را ناچیز می شمارند، تواضع می کنند و خود را در دسته دانایان قرار نمی دهند. سقراط از این دسته بود و به همین دلیل با اینکه سروش معبد دلفی او را دانا خوانده بود، تواضع می کرد و می گفت سروش بدان جهت مرا دانا خواند که به نادانی خود اقرار می کنم.

اندیشه ص ۴۲

سقراط الگویی از یک فیلسوف است که براساس فلسفه اش زندگی کرده و در راه پایبندی به آن جان خود را فدا نموده است. در این قسمت می خواهیم در گفتار و رفتار این فیلسوف بزرگ تأمل کرده و آن اصول فلسفی را که وی با آنها زندگی کرده، استخراج نماییم:

۵- چرا شاکیان، سقراط را متهم به بی دینی و انکار خدا می کردند؟ آیا واقعا او اعتقادی به خدا نداشت؟

زیرا دیدگاه سقراط با دیدگاه شاکیان در مورد خداوند یکسان نبود. سقراط حقیقتاً به خدا اعتقاد داشت و حتی معتقد بود که سروش معبد دلفی از جانب خداوند برای او پیغام هایی می آورد تا با مردم در میان بگذارد. او به مغالطه و فریب و زیر پا گذاشتن ارزش های اخلاقی اعتراض داشت و از مردم می خواست که به خدای برتر که همه چیز را می داند، ایمان داشته باشند و بار دیگر فضیلت های اخلاقی را زنده کنند.

۶- آیا می توان با تأمل در سخنان وی در دادگاه، برخی دیگر از اندیشه های سقراط را به دست آورد؟ مثلاً درباره خدا، مرگ و...؟

آری. خدایی که سقراط معرفی می کند دارای ویژگی های علم و قدرت و عدالت فوق بشری است. اما نظر سقراط

در مورد مرگ نیز یک دیدگاه متفاوت بود. وی مرگ را یک انتقال به جهان دیگر می دانست و معتقد بود، این

انتقال اگر با سربلندی و عزت باشد، شیرین است. اما اگر با خواری و ترس و جهل باشد، تلخ و زیان آور است.

۷- چرا سقراط دانایی را در اقرار به نادانی می دانست؟ آیا میان « چیزی نمی دانم » سقراط با « چیزی نمی دانیم »

سوفسطائیان تفاوتی هست؟

از نظر سقراط و هر انسان خردمندی ندانستن و جهل یک نقص و عیب محسوب می شود و هر کس باید در پی رفع این نقص و عیب باشد. دانستن و علم یکی از بزرگ ترین فضائل انسانی است و هر قدر که علم و دانش انسان بیشتر شود، قدر و منزلت او افزایش می یابد. به همین جهت سقراط خود را « فیلسوفیا » یعنی دوستدار دانایی نامید. او حقیقتاً عاشق دانایی بود. بزرگ ترین کار سقراط مبارزه با جهل و نادانی مردم بود. او معتقد بود که سوفیست ها و مغالطه کاران مردم را در جهل و نادانی نگه می دارند و به غلط می اندازند. او با فخر فروشی از طریق علم به شدت مخالف بود. اگر کسی که به اندکی از دانش رسیده خود را برتر از دیگران بیندارد و تکبر داشته باشد، از حقیقت دانش دور شده است.

دانش حقیقی انسان را در برابر خدا، خلقت و مردم متواضع و افتاده تر می کند. به خاطر اینکه: می داند خدایی که هستی را آفریده و به او قدرت داده که گوشه ای از هستی را درک کند، دانشی وصف ناپذیر دارد. می داند که این خلقت و این جهان آنقدر بزرگ و عظیم است که دانش او در برابر ندانسته هایش قطره ای در برابر دریاست. ابن سینا در وصف خود می گوید:

دل گرچه در این بادیه بسیار شتافت یک موی ندانست ولی موی شکافت

اندر دل من هزار خورشید بتافت آخر به کمال ذره ای راه نیافت

در برابر مردم نیز متواضع می شود؛ زیرا می داند تکبر و فخر در مقابل مردم از رذایل اخلاقی و صفات پست است.

با توجه به این نکات است که سقراط فروتنی به خرج می دهد و خود را نادان ترین به حساب می آورد.

■ سقراط، یکی از رسالت های خود را مبارزه با مدعیان دانش و دانشمند نماها می دانست. با آنها وارد بحث و گفت وگو می شد تا نشان دهد که آنان از دانش واقعی برخوردار نیستند.

۸- وقتی به زندگی سقراط و رفتار او در مقابل دیگران نگاه می کنیم، کدام اصول اخلاقی را در رفتار وی می توانیم مشاهده کنیم؟

برتری فضیلت بر ثروت - فداکاری در راه حقیقت - تحمل رنج برای آگاهی مردم - نرسیدن از مرگ احساس تواضع در برابر

علم و دانایی

سوالات تشریحی

- ۱- جامعه آتن در زمان سقراط متأثر از چه اندیشه های بود و عقیده آنان چه بود ؟
جامعه آتن در زمان سقراط متأثر از اندیشه های سوفسطائیان بود . سوفسطائیان معتقد بودند که جهان را نمی توان شناخت و آنچه را که ما علم و دانش می نامیم، تنها ساخته و پرداخته ذهن ماست و تطابق با واقعیت ها ندارد .
- ۲- سوفسطائیان چگونه بر شیوه زندگی مردم جامعه آتن تأثیر می گذاشتند ؟
با کمک اقسام مغالطه ها و جدل و فن سخنوری به نشر اندیشه خود می پرداختند و بر شیوه زندگی مردم تأثیر می گذاشتند .
- ۳- در شرایطی که جامعه آتن از حقیقت و فضیلت فاصله گرفته بود، سقراط چه اقدامی انجام داد ؟
پرچم علم و فضیلت را برافراخت و برای احیای تفکر عقلانی قیام کرد و شالوده تفکر فلسفی اصیل را استوار ساخت .
- ۴- در جامعه آتن چه چیزی حکایتگر واقعی یک فلسفه بود؟ چه کسی و چگونه آن را به تصویر کشیده است؟
زندگی سقراط - افلاطون ، شاگرد برجسته « سقراط » این زندگی را حکایت کرده و مبارزه سقراط با مغالطه گران و سوفیست ها را به تصویر کشیده است .
- ۵- روش سقراتی چگونه روشی بود ؟ آن را توضیح دهید.
در روش سقراط ، وقتی کسی داوطلب پاسخ سوال سقراط می شد، سقراط با توجه به پاسخ او، سؤال دیگری طرح می کرد به طوری که مخاطب و پاسخ دهنده را به حقیقت می رساند و آنچه را که حق بود، از زبان پاسخ دهنده به دست می آورد. روش گفت وگو و پرسش و پاسخ که سقراط به کار می گرفت، به تدریج به « روش سقراتی » شهرت یافت
- ۶- سقراط از گشت و گذار در میان مردم چه مقصودی داشت؟ دی ۸۰ - خرداد و شهریور ۸۱
جز این مقصودی ندارم که شما جوانان و سالخوردگان را متقاعد سازم که نباید جسم و مال و ثروت را بر کمال نفس خود ترجیح دهید و به شما یادآوری کنم که ثروت فضیلت به بار نمی آورد بلکه از فضیلت است که ثروت و هر چه که برای افراد و جامعه سودمند است به دست می آید.
- ۷- در نظر سقراط رابطه ی ثروت و فضیلت چگونه است؟ خرداد ۸۱
ثروت فضیلت به بار نمی آورد بلکه از فضیلت است که ثروت و هر چه که برای افراد و جامعه سودمند است به دست می آید.
- ۸- سقراط معتقد بود که خداوند چه رسالتی را بر عهده ی او نهاده است؟
من هیچگاه از بیدار ساختن ، پند دادن و شماتت یکایک شما باز نمی ایستم این رسالتی است که خداوند با ندهای غیبی و در رویا بر عهده من نهاده است.
- ۹- ملتوس در دادگاه ، سقراط را به چه جرمی متهم کرد ؟ دی ۸۰ و ۸۱
۱۰- اتهاماتی که در دادگاه آتن به سقراط زده شد چه بود؟ دی ۸۸
۱۱- در نظر ملتوس جرم سقراط چه بود؟
۱۲- از نظر ملتوس، اتهامات سقراط چه بود ؟ شهریور ۹۴
۱۳- یکی از اتهاماتی را که در دادگاه آتن به سقراط زدند ، بنویسید . خرداد ۹۳
۱۴- یکی از اتهام های سقراط را که ملتوس در دادگاه مطرح کرد، بیان کنید. شهریور ۹۲
پاسخ سوال ۹ تا ۱۴ : جرم سقراط این است که خدایانی را که همه به آنها اعتقاد دارند، انکار می کند و از خدایی جدید سخن می گوید . با افکار خود جوانان را گمراه می سازد و آنها را از دین و آیین پدران شان برمی گرداند .
- ۱۵- سرانجام محاکمه سقراط چه بود؟
ملتوس برای ادعای خود شواهدی ذکر کرد و در پایان از دادگاه برای سقراط درخواست مجازات مرگ نمود .

- ۱۶- ملتوس جرم سقراط را در چه چیز می دانست و چه کیفری را برای او پیشنهاد کرد؟
- خدایانی را که همه به آنها اعتقاد دارند، انکار می کند و از خدایی جدید سخن می گوید . با افکار خود جوانان را گمراه می سازد و آنها را از دین و آیین پدرانشان برمی گرداند . مجازات مرگ
- ۱۷- افترايي که مخالفان از دیرباز به سقراط نسبت داده بودند چه بود؟ شهریور ۸۳
- سقراط رفتاری خلاف دین درپیش گرفته و درپی آن است که به اسرار آسمان و اعماق زمین دست یابد . باطل را حق جلوه دهد و این کار را به دیگران هم می آموزد.
- ۱۸- سقراط از جستجو برای شناخت کسانی که ادعای دانشمند بودن می کردند و همچنین کشف راز پیام غیبی سروش، به چه نتیجه ای رسید؟
- کاوش و جستجوی من برای ادعای دانشمند بودن می کنند و جدا کردن آنها از کسانی که دانشمند حقیقی هستند، سبب شده که گروه بزرگی به غلط مرا « دانا » بنامند. در حالی که من دانا نیستم شاید به این دلیل که هربار نادانی کسی را آشکار می کنم، حاضران مجلس گمان می کنند که آنچه که او نمی داند، من می دانم .
- ۱۹- پیام سروش معبد دلفی چه بود؟ و سقراط راز آن را در چه می دانست؟ خرداد ۸۲
- هیچ کس دانا تر از سقراط نیست - دانا ترین شما آدمیان کسی است که چون سقراط بداند که هیچ نمی داند.
- ۲۰- پیام سروش دلفی چه بود؟ شهریور ۹۲ شهریور ۹۵ هیچ کس دانا تر از سقراط نیست.
- ۲۱- راز پیام سروش دلفی از نظر سقراط در الهامی به دوستش کرفون چه بود؟ خرداد ۹۲
- راز سروش معبد دلفی این است که « داناترین مردم سقراط است » یا بعبارتی راز پیام این بود که به ما بنمایاند تا چه پایه نادانیم. (نادانی ما را به ما بنمایاند و بگوید داناترین آدمیان کسی است که مانند سقراط بداند که نادان است .)
- ۲۲- راز پیام سروش دلفی چه بود؟ دی ۹۷ - خرداد ۹۸
- دانا ترین شما آدمیان کسی است که چون سقراط بداند که هیچ نمی داند. یا ه ما بنمایاند تا چه پایه نادانیم.
- ۲۳- سقراط چگونه اثبات کرد که او منکر خدا نیست؟ (استدلال او را کامل بنویسید .)
- ۲۴- سقراط وجود خداوند را چگونه اثبات کرد؟
- سقراط با متانت گفت: اما این افترا، که من منکر خدا باشم، وارد نیست . مگر ممکن است که کسی صفات و امور مربوط به انسان را بپذیرد، اما منکر وجود انسان باشد؟ آیا کسی پیدا می شود که علم و قدرت و عدالت فوق بشری را قبول داشته باشد ولی وجود خداوند را منکر شود؟
- ۲۵- سقراط با طرح این سؤال از ملتوس که « آیا ممکن است کسی وجود امور انسانی را بپذیرد ولی منکر وجود انسان شود، چه نتیجه ای گرفت؟ من به خدا اعتقاد دارم
- ۲۶- از نظر سقراط، اگر بدلیل ترس از مرگ یا هر خطر دیگری از فرمان الهی سربتابد سزاوار چیست ؟
- سزاوار این است که دادگاهی تشکیل دهند و بگویند سقراط به خدا اعتقاد ندارد. ارتکاب آن گناه دلیل بر سرپیچی از امر خدا است؛ در آن صورت مدعی داشتن دانشی شده ام که در حقیقت فاقد آن هستم
- ۲۷- علت ترس از مرگ از نظر سقراط چیست؟ دی ۸۹
- به اعتقاد سقراط، چرا مردم از مرگ می ترسند؟ شهریور ۹۶
- از نظر سقراط چرا مردم از مرگ می هراسند؟ خرداد ۹۷
- از نظر سقراط چرا مردم از مرگ می ترسند؟ شهریور ۹۷
- ترس از مرگ جز این نیست که آدمی خود را دانا بیندارد، بی آنکه دانا باشد .

۲۸- از نظر سقراط گریز از چه چیز دشوار است؟ چرا؟

گریز از مرگ دشوار نیست، گریز از بدی دشوار است؛ زیرا بدی از مرگ تندتر می دود.

۲۹- دلیل پذیرش مرگ از نظر سقراط چه بود؟

اگر مرگ انتقال به جهانی دیگر است و اگر این سخن راست است که همه در گذشتگان در آنجا گرد آمده اند، پس چه نعمتی بالاتر از اینکه آدمی از این مدعیان که عنوان قاضی بر خود نهاده اند، رهایی یابد و با داوران دادگر آن جهان روبه رو شود و با نیکان و بلند مرتبگان همنشین گردد! اگر مرگ این است، حاضرم بارها به کام مرگ روانه شوم.

۳۰- از نظر سقراط :

الف- دانای حقیقی کیست؟

ب- راز پیام سروش معبد دلفی چه بود؟

ج- مأموریت خدا به سقراط چه بود؟

د- چه کسی از خطر، هراسی به دل راه نمی دهد؟

و- علت ترس از مرگ چیست؟

ه- نصیب وی و آتینان به وقت رفتن چه بود؟

الف - خدا ب- به ما بنمایاند تا چه پایه نادانیم. ج- در جست وجوی دانش بکوشم و آن را به دیگران بیاموزم.

د - کسی که به راه درستی دست یافت و آن را در پیش گرفت.

و - ترس از مرگ جز این نیست که آدمی خود را دانا پندارد بی آنکه دانا باشد ه- من برای مردن و شما برای زیستن

۳۱- هر یک از موارد سمت راست با کدام یک از گزینه ها در سمت چپ مرتبط است؟

۱- خدا

الف) نماینده متهم کنندگان سقراط

۲- افلاطون

ب) دانای حقیقی

۳- دفاعیه سقراط

ج) شاگرد برجسته سقراط

۴- ملتوس

د) بیانیه فلسفی

جواب : الف (ملتوس ب) خدا ج) افلاطون د) دفاعیه سقراط

سوالات پاسخ کوتاه

۱- از نظر سقراط دانای حقیقی کیست؟ خرداد ۹۶ خدا

۲- نماینده متهم کنندگان سقراط چه کسی بود؟ ملتوس

۳- سرانجام محاکمه سقراط چه بود؟ شهریور ۸۳ مرگ

۴- چهره برجسته تاریخ فلسفه کیست؟ سقراط

۵- جامعه آتن در زمان سقراط متاثر از اندیشه های چه گروهی بود؟ سوفسطائیان

۶- پرچمدار علم و فضیلت در جامعه یونان کدام فیلسوف است؟ سقراط

۷- چرا سقراط علیه سوفسطائیان سوفسطائیان قیام کرد؟ برای احیای تفکر عقلانی و استواری فضیلت

۸- کدام فیلسوف یونانی مبارزه سقراط با مغالطه گران و سوفیست ها را در آثار خود به تصویر کشیده است؟ افلاطون

۹- به نظر افلاطون در جامعه یونان، سقراط، عمر خود را صرف چه اموری کرد؟

اصلاح جامعه و شناساندن افکار مغالطه آمیز سوفیست ها

۱۰- دو مسئله از مسائل اساسی که سقراط به هنگام گفت و گو با مردم در میان می گذاشت را نام ببرید.

خداشناسی، اخلاق، سیاست و اجتماع